

[Grethe Philip.]

helhed, og jeg vil gerne understrege, at den indstilling fastholder vi, og at vi udelukken- de betragter det som en afstemning om selve finanslovsforslaget.

(Kort bemærkning).

Damsgaard: Vi har ikke ændret vores stil- ling, som der er givet udtryk for, og det er ikke for at redde regeringen, men som jeg sagde i min første tale her ved tredje be- handling af finanslovsforslaget, og som der står i tillægsbetænkningen, vil vi stemme for finanslovsforslaget.

(Kort bemærkning).

Thestrup: Mit parti vil, således som det fremgår af tillægsbetænkningen, stemme for finanslovsforslaget.

(Kort bemærkning).

Niels Westerby: Det har hele tiden været vores agt at stemme for finanslovsforslaget, idet det modsatte jo ville være en tom de- monstrationspolitik, der ikke havde nogen som helst sammenhæng med en ansvarlig parlamentarisk fremgangsmåde.

I øvrigt må jeg i anledning af det ærede medlem hr. Aksel Larsens bemærkninger sige, at der er jo dog trods alt sket et frem- skridt herinde i dag. Det har jo været så- ledes tidligere, at folkesocialisterne ikke under nogen omstændigheder ville røre ved finanslovsforslaget med en ildtang, fordi det indeholdt visse forsvarsbevillinger. I dag er det jo sådan, at man stemmer for finans- lovsforslaget, selv om det indeholder for- svarsbevillinger; der er dog sket et frem- skridt.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Jeg tror, vi alle kan erindre, at i en meget fjern fortid var der nogle ord- førere, der bebudede, at deres partier ville stemme for finanslovsforslaget. Det er imid- lertid så længe siden, som jeg sagde det; de sidste par timer af debatten gik den i en adskilligt anden retning; og uanset hvad man har skrevet i tillægsbetænkningen; så har man her lagt det op som et tillids- eller et mistillidsspørgsmål; man har lagt de- batten sådan op; og man har forbeholdt sig under visse taktisk gunstige omstændighe-

der enten at undlade at stemme eller at stemme imod finanslovsforslaget for at bringe regeringen i vanskeligheder. Under disse omstændigheder er det naturligvis aldeles rimeligt, at vi gør, som jeg har sagt; vi agter at stemme for finanslovsforslaget. Og så vil jeg kun sige, at hvis vi skal opleve mange situationer af den art; vi nu har op- levet, så kan de borgerlige partier ikke læn- gere holde fast på deres ideligt fremsatte påstande om, at det er regeringspartiet og socialistisk folkeparti, der graver grøfter i dansk politik og i denne sal; i dag er de i hvert fald gravet fra den side.

Statsministeren (J. O. Krag): Jeg vil gerne have lov til på finansministerens og egne vegne at takke for den store tilslutning til finanslovsforslaget. Jeg vil også gerne tak- ke for den hjælp, vi i forskellig henseende i denne forbindelse har modtaget, delvis fra uventet hold. Det var ikke mig, men hr. Poul Sørensen, der under denne debat bragte forsvaret ind i debatten; jeg går ud fra, at det nu er ude af debatten, og jeg tror, den står sig bedst derved.

Så ville jeg egentlig gerne til sidst have bedt oppositionens leder om at give en kom- mentar til oppositionens parlamentariske stilling; det er muligt, man vil forsøge at smygge sig udenom, måske bl. a. af den grund, at det endnu er svært at finde frem til den person, der ville være kompetent til at af- give kommentaren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 168 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive til- stillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til konkurren- celov.

(Lovforslaget (nr. 113) findes i tillæg A. sp. 2305, fremsættelsen i tidenden sp. 1916).

Formanden: Sammen med denne sag fore- tages den følgende sag på dagsordenen, nem- lig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om indseende med priser.

(Lovforslaget (nr. 114) findes i tillæg A. sp. 2339, fremsættelsen i tidenden sp. 1916).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Viola Nørløv: Det foreliggende lovforslag er resultatet af 7 års udvalgsarbejde. Handelsministeren har i sin fremsættelse redegjort for konkurrencelovens tilblivelse i 1912; baggrunden var erhvervenes ønske om beskyttelse mod illoyal konkurrence. Den første kommission på dette område blev nedsat i 1909, da Tyskland havde gennemført sin konkurrencelov, der på mange områder kom til at danne forbillede for den danske lov af 1912. Det var erhvervenes lov, og erhvervenes organisationer bestemte, om en sag skulle rejses. Ingen tænkte på forbrugere, der dog er et meget vigtigt led, hvor der er tale om køb og salg.

Loven er op gennem årene skærpet, og i 1957-58 forelagde daværende handelsminister Kjeld Philip lovforslag om forbud mod reklamebortlodning, men forslaget fandt ikke fornøden tilslutning i tinget, til skuffelse for Forbrugerrådet, der havde været med til at rejse ønsket over for ministeren ud fra den betragtning, at en vare bør konkurrere på pris, kvalitet og service og ikke på, om man kan vinde et eller andet, der slet ikke kommer den vare ved, som man er i begreb med at købe.

I det udvalg, der nu har været nedsat, var der enighed om et forbud mod bortlodning i reklameøjemed. Et flertal har ment, at et forbud burde indføres i lotteriloven, medens et mindretal har ønsket et forbud i konkurrenceloven. I Sverige findes den stærkere kontrol med disse lotterier i lotteriloven, og det har virket meget dæmpende på bortlodninger i reklameøjemed. Her i landet mener justitsministeren at det ikke hører ind under lotteriloven; det kommer derfor i det foreliggende lovforslag som et forbud mod reklamelotterier. Af hensyn til erhvervene træder denne del af lovforslaget ikke i kraft før den 1. januar 1968. Jeg tror, forbudet vil blive mødt med stor tilfredshed af de allerfleste forbrugere, og mit parti giver det sin tilslutning.

Jeg skal ikke remse de enkelte paragraffer

op, men kort nævne, at mit parti kan give principiel tilslutning, hvor det drejer sig om generalklausulen, vildledende reklame, erhvervshemmeligheder, tekniske tegninger, reklamebortlodning, rabatmærker og de øvrige i lovforslaget nævnte bestemmelser om sagsanlæg, erstatning, påtale og straf.

Jeg vil gerne udtrykke min glæde over, at dette forslag til en ny konkurrencelov er fremsat, og at der samtidig er fremsat forslag til lov om ændring i loven om indseende med priser. Disse lovforslag indebærer så store muligheder for en friere konkurrence inden for erhvervslivet, at det må give store fordele for prisudviklingen og dermed for samfundet i det hele taget. En forudsætning for, at erhvervslivet får så frie hænder, må dog være, at man samtidig udvider den neutrale forbrugeroplysning; den må ind allerede i skolerne, og de forbrugeroplysende organisationer må have større midler at arbejde med, end de hidtil har haft. Jeg vil her gerne påskønne den forståelse, regeringen har vist for nødvendigheden af forbrugeroplysning gennem de noget større bevillinger, der i år er givet til dette arbejde, men dette kan kun være en begyndelse. Det er meget små penge, der af det offentlige er ydet til det forbrugeroplysende arbejde her i landet; ikke mindst når vi sammenligner os med Sverige, men også med Norge, viser det sig, at vi er langt bagefter. Det vil være nødvendigt at udvide antallet af undersøgelser af priser og avancer med mulighed for, at disse kan offentliggøres i en forbrugeren let tilgængelig form gennem forbrugerblade, dagspresse, radio og TV.

Forbrugerrådet har gennem årene gjort opmærksom på, hvor nødvendigt det var, at konkurrenceloven blev moderniseret, og at forbrugerenes stilling blev styrket gennem oplysning. Det er en kamp, der er ført og stadig føres med meget små midler, ikke mindst set på baggrund af, at erhvervslivet årlig bruger over 1 milliard kr. til reklame.

Jeg må hilse med glæde, at man samtidig med fremsættelsen af forslaget til konkurrencelov har stillet i udsigt, at man i loven om indseende med priser vil foreslå § 4 udvidet, så den giver mulighed for, at der gennem monopoltilsynet kan fastsættes regler, hvorefter bestemte varer kun må sælges med deklaration om varens

[Viola Nørlov.]

indhold, egenskaber og mængde. VaredeklARATIONER bør udbygges, og med hele den liberale tankegang, der ligger bag konkurrenceloven, bør der gives øgede tilskud til Dansk Varedeklarations-Nævn for at aktivisere dette nævn til at gennemføre langt flere frivillige varedeklarationsordninger. Samtidig må der skaffes midler til, at monopoltilsynet ad lovgivningens vej kan påbyde deklARATIONER, hvor den frivillige deklARATION ikke slår igennem.

Med hensyn til § 2 i forslaget til konkurrencelov har jeg personlig et ønske om en lille ændring; spørgsmålet kan drøftes nærmere i det kommende udvalg.

På mit partis vegne kan jeg give tilslutning til begge de foreliggende lovforslag.

Jens Peter Jensen: Den højtærede handelsminister gjorde ved fremsættelsen af disse to lovforslag gældende, at de tilstræber en modernisering af erhvervslovgivningen, altså er en videreførelse af den allerede skete revision af næringslovgivningen og flere andre erhvervslove, vi har haft til behandling. Ministeren gav også udtryk for, at hans lovforslag sigtede på en liberalisering af lovgivningen. Intentionerne er således gode nok, men der er dog anledning til at overveje visse ting i lovforslagene og overveje ændringer i dem, og det er der vel også en vis mulighed for at vi kan få ministeren til at se positivt på under udvalgsarbejdet.

Vedrørende de positive træk i lovforslagene vil jeg gerne påskønne, at der i § 1 i forslag til konkurrencelov anvendes ordene „god forretningsskik“ mod tidligere „redelig forretningsskik“. Det har virket uheldigt at anvende det meget stærke ord redelig med deraf følgende modsætning: „uredelig forretningsskik“, om konkurrencehandling, der vel strider mod konkurrencelovens generalklausul, men dog er af så mild karakter, at de ikke falder ind under nogle af de langt alvorligere bestemmelser i konkurrenceloven, som kan medføre strafansvar. Jeg finder det rigtigt, at erhvervsorganisationer og forbrugersammenslutninger, der fremkommer med urigtige eller vildledende oplysninger, skal kunne drages til ansvar, pålægges erstatningspligt eller idømmes straf, og dette synspunkt respekteres

i § 2, stk. 3, men jeg savner en tilføjelse om, at reglerne også gælder for offentlige institutioner, der jo i stigende grad er gået ind i vareafprøvninger, forbrugervejledning osv. Det kan jo være aldeles ødelæggende for en erhvervsvirksomhed, hvis f. eks. statens husholdningsråd foretager en forkert vareafprøvning og publicerer resultatet i presse, radio og fjernsyn. Jeg synes, at netop det, at det er offentlige institutioner, gør, at de udtaler sig med en større autoritet, og derfor er virkningen, der kan komme af sådanne urigtige og vildledende fremstillinger fra offentlige institutioners side, jo meget alvorligere end dem, der kommer ad privat vej, så jeg tror, vi skal overveje at finde en form for at få klaret også dette problem.

Så vil jeg lige sige, at lovforslagets § 5 indeholder forbud mod reklamebortlodning. Det er jo det, som den offentlige interesse i høj grad drejer sig om; det er et emne, hvor alle kan deltage i diskussionen. Jeg har ingen særlig sympati for den slags lotterier, men jeg har endnu mindre sympati for forbud, og jeg synes ikke, at det harmonerer med den højtærede handelsministers liberaliseringsbestræbelser at komme med forslag om forbud. Jeg tror, at ministeren her er blevet offer for en, skal vi sige vildledende reklame fra kredse, der betragter reklamebortlodninger som blot og bar prisfordyrelse. Man overser, at reklamebortlodninger i vidt omfang er et led i kampen om detailhandelens hyldeplads. Det gælder for producenten om at få sine varer derhen, hvor forbrugerne vil møde dem, og kommer der forbud mod lotterierne, så vil der opstå andre former for kamp om hyldepladsen, og disse andre midler vil utvivlsomt blive lige så kostbare som eller dyrere end lotterierne. Der kan opstå former, som er langt mere anstødelige end lotterierne, men som altså vil være tilladt; man kunne her tænke på den form, der hedder tilgift, som ministeren jo nærmest anviser i sit forslag, og som jo da i alt fald må opfattes som værende langt mere anstødelig end reklamebortlodningerne. Man kan altså let komme fra asken i ilden ved sådanne forbudsbestemmelser.

Ifølge lovforslagets § 12 bestemmes, at de i henhold til den gældende konkurrencelovs § 16 udstedte bekendtgørelser om pligt

[Jens Peter Jensen.]

til at mærke en række varer med oprindelsesland skal bevares indtil videre. Det forekommer mig at være en antikveret regel, der tillige er en fordyrende foranstaltning, som næppe har synderlig interesse for forbrugerne. Reglerne hører hjemme i en beskyttelsestid, der er hensovet under den voksende liberalisering af vareomsætningen. Ved at ophæve bestemmelsen kunne der ydes et positivt dansk bidrag til de internationale overvejelser, som for tiden finder sted med samme sigte; jeg vil bede ministeren være opmærksom herpå.

Den højtærede handelsminister foreslår, at der efter svensk mønster etableres et opinionsnævn, der kan tage stilling til konkurrencelovssager. Jeg tror, at man kan nøjes med at lade folketinget rette en henstilling til erhvervenes organisationer om at tage spørgsmålet op til undersøgelse. Det må være betænkeligt, at vi uden videre etablerer et organ, som man kan forudse hurtigt vil antage en Parkinsonsk udvikling.

Der er også en kilde til betydelige offentlige udgifter i forslaget om ændring i loven om indseende med priser, hvorefter der skal indføres tvungen varedeklaration. En række organisationer har økonomisk støttet det frivillige organ Dansk Varedeklarations-Nævn, men det vil de naturligvis høre op med, hvis der bliver tale om tvungen varedeklaration. Udstedelse af varedeklarationer har iøvrigt kun været af beskeden omfang, hvilket tyder på en meget behersket forbrugerinteresse; hvorfor da pålægge staten og erhvervslivet besvær og udgifter, der jo vil fordyre varerne? Jeg har indtryk af, at det her nok mere er den tidligere handelsminister, det ærede medlem fru Lis Groes, der har ladet sin røst lyde, end det er den nuværende højtærede handelsminister; jeg synes, at det er alt for vidtgående, alt for upræcise bemyndigelser, der lægges hen til ministeren med de formuleringer, vi har i det lovforslag, der her foreligger.

Jeg skal afstå fra yderligere bemærkninger om enkeltheder i de to forslag og slutte med at tilråde en grundig udvalgsbehandling, hvor venstre vil være rede til en saglig drøftelse af de mange problemer, som lovgivningen på disse områder indeholder. Der er adskillige ting, som vi gerne vil have lejlighed til at drøfte med repræsentan-

ter for de interesserede erhverv og forbrugerkredse, inden vi tager endelig stilling, men vi tilsiger altså en saglig udvalgsbehandling.

Jørgen Jensen: Konkurrenceloven er en vigtig del af landets næringslovgivning. Den har til opgave at skaffe fair og lige vilkår både for de erhvervsdrivende og for forbrugerne. Sidste år fik vi som bekendt en ny næringslov, og den var tydeligt præget af et ønske om liberalisering indendørs, om jeg så må sige, på samme måde som vi har gennemført en liberalisering i udenrigshandelen. Og ganske samme tendens præger dette forslag til lov, som skal virke i et stærkt industrialiseret samfund.

Det konservative folkeparti kan principielt tilslutte sig denne liberaliseringslinje. Det er glædeligt, at der vedrørende en række af bestemmelserne kom til at foreligge enighed inden for det udvalg, som blev nedsat i 1959 for at udarbejde forslag til ny konkurrencelov. Her var jo både offentlige institutioner og erhvervslivets organisationer repræsenteret, og på en lang række områder nåede man til enighed, og ganske det samme viste sig, da dette forslag til lov blev fremført over for organisationerne til høring. Men der er altså på enkelte områder uenighed på vigtige punkter, og dem skal jeg omtale et par af.

Et flertal af organisationer ønsker liberaliseringen ført ud i livet ved at afskaffe den gældende lovs forbuds- og reguleringsbestemmelser mod konkrete former for salgsfremmende midler, især udsalg og tilgift. Man erkender fra den side, at den moderne salgs- og reklameindsats giver sig mangfoldige udtryk, hvoraf nogle utvivlsomt forekommer mere tiltalende end andre, men forbyder man outrerede former, så skyder nye op til gengæld, og lovgivningsmagten tvinges efter et sådant princip, som vi har levet under hidtil, til stadig at gå på jagt efter eventuelt uønskede salgsfremmende midler. Så hellere give helt generelle regler, hvis overholdelse kan pådømmes ved domstolene.

Detailhandelens og håndværkets organisationer deler ikke denne opfattelse. De betragter den gældende retstilstand på disse områder som nogenlunde tilfredsstillende, den sikrer mod vildskud og giver en rimelig stabilitet i erhvervslivet; men man må jo indrømme, at der i realiteten er tale

[Jørgen Jensen.]
 om restriktioner mod en helt fri handel, når der i en lov er bestemte forbud mod bestemte former for salgsfremmende indsats.

Jeg kan godt forstå dette synspunkt, men jeg kan ikke dele det, og jeg er optimistisk nok til at tro, at også de generelle regler, som det nye lovforslag foreslår indført, kan give rimelige konkurrencevilkår for erhvervslivet. Her kommer imidlertid et brud på denne liberale linje i lovforslaget derved, at der i lovens § 5 indføres et forbud mod reklamebortlodning. Det er en typisk moderne form for salgsfremmende middel, der vel næppe i væsentlig grad adskiller sig fra så mange andre former. Det er tilmed et meget populært middel; der er mange, der deltager i disse lotterier, men alligevel er netop denne form for salgsfremmende indsats blevet kritiseret stærkt. Man kan spørge, om det nu er så slemt, at man skal forbyde det ved lov. De forbrugere, der ikke ønsker at spille i lotteriet, samtidig med at de køber vaskepulver eller får fyldt tanken op, ja, de kan jo lade være med at gøre det; der findes jo forsyningskilder ad anden vej, som de kan benytte sig af, og et forbud netop mod lotterier kan inspirere både reklame- og salgsfolk til at udfinde andre måder til at fremme salget på. Hr. Jens Peter Jensen har lige nævnt, at det er nærliggende så at slå sig på tilgift.

Personlig kan jeg altså ikke lide dette forslag om forbud, men jeg vil gerne udtrykkelig gøre opmærksom på, at der inden for min gruppe er tilhængere af denne § 5. Som eksempel på, hvor svært det er at formulere og navnlig at forstå lovparagraffer, skal jeg tillade mig at nævne lovforslagets § 2 om vildledende reklame m. v. Herefter må erhvervsdrivende ikke anvende urigtige eller vildledende angivelser, der kan påvirke efterspørgslen eller på anden måde kan fremme eller skade nogens erhvervsvirksomhed. Det lyder ganske klart og ligetil, men se, om det er det. Man får sine tvivl ved om denne paragraf at læse følgende i bemærkningerne til lovforslaget. Der står:

„Det er ikke afgørende for bestemmelsens anvendelse, at de urigtige eller vild-

ledende angivelser har haft den anførte virkning, når blot angivelserne objektivt set er egnet til at fremkalde sådan virkning. Det fremgår heraf, at angivelser, der ikke er egnet til at fremkalde de beskrevne virkninger, ikke er omfattet af bestemmelsen; selv om de er klart urigtige. Endvidere foreligger der ikke vildledende angivelser, hvis de ikke kan få den angivne virkning. Der kan foreligge angivelser, som er vildledende, selv om de ikke er urigtige, og det omvendte forhold kan også tænkes. Efter en rationel betragtning bør vægten alene lægges på, om angivelserne er vildledende. Da en urigtig angivelse ofte er vildledende, og da det kan være vanskeligt at bevise, at angivelsen ikke blot er urigtig, men også vildledende, opretholder forslaget den gældende regel, hvorefter begge momenter nævnes sideordnet med hinanden.“

Det var en meget udførlig forklaring på, at man opretholder denne regel.

I øvrigt har jeg ikke mange bemærkninger yderligere til lovforslaget. Det egner sig oplagt til en saglig udvalgsbehandling, hvor de mange interesserede kredse nok på ny vil komme med deres synspunkter. Jeg er dog noget skuffet over, at statsorganer ikke underkastes disse bestemmelser. Forbrugeroplysninger f. eks. gennem statens husholdningsråd eller Danmarks radio eller TV bør gives med mindst samme alvor og ansvarfølelse, som private erhvervsdrivende må anlægge, og de bør efter min opfattelse bedømmes efter samme regler. Der henvises i bemærkningerne til den sædvanlige klageadgang af administrativ karakter og til de almindelige erstatningsregler, men man kan spørge, om disse regler og denne klageadgang indeholder en tilstrækkelig garanti mod misbrug.

Endelig skal jeg henlede opmærksomheden på tanken om oprettelse af et opinionsnævn, som har været drøftet i udvalget. Organisationerne har ikke afvist tanken om nedsættelse af et sådant nævn, og det kan blive meget spændende at se, om denne tanke bliver ført ud i livet.

Jeg skal slutte med at erklære, at det konservative folkeparti således kan love en saglig behandling af lovforslaget i et udvalg.

Knud Thomsen: Når det konservative folkeparti har ikke mindre end to ordførere vedrørende disse to lovforslag, skyldes det forskellige omstændigheder, deriblandt måske den omstændighed, at man har følt, at det kunne sprænge et enkelt menneske at være velvilligt indstillet over for forslaget til konkurrencelov og omvendt at give udtryk for, at partiet absolut ikke er velvilligt stemt over for lovforslaget om ændring i lov om indseende med priser.

Det forekommer mig, at man her går fra nogle bestemmelser i den hidtidige konkurrencelov og i den hidtidige lov om indseende med priser og gør det på en måde, som er restriktiv, som er usikker i sin affattelse, og som alt i alt sagligt set må siges at være dårligere. Ifølge den nugældende prisindseendelovs § 4 kan monopoltilsynet fastsætte regler om mængdeangivelse af varer, som af fabrikanter, importører eller grossister sælges i detailsalgspakning, og ifølge den nugældende konkurrencelovs § 16 har handelsministeren en noget bredere bemyndigelse inden for stort set samme område. Men forholdet er jo det, at § 16 i den nugældende konkurrencelov må ses sammen med § 1 i loven, der på fortræffelig måde siger, hvad man ikke må gøre, nemlig at man ikke må komme med urigtige angivelser vedrørende bl. a. varens art, tilvirkningsmåde, stof, sammensætning, beskaffenhed, egenskaber eller virkninger. Det er det, man ikke må gøre; man bliver straffet, hvis man kommer med urigtige angivelser herom.

Nu kan man for det første stille sig selv det spørgsmål: hvor ofte er den nugældende konkurrencelovs § 16 sammenholdt med § 1 blevet brugt? Handelsministeren har sammen med de påtaleberettigede myndigheder påtaleretten, og mig bekendt er denne lovgivning blevet brugt umådelig lidt, formentlig fordi den nugældende lov har været affattet rigtigt og godt og foreskriver, at man ikke må opgive urigtige egenskaber.

Nu kommer man og foreslår en meget kraftig udvidelse af § 16 fra konkurrence-

loven, som overføres til lov om indseende med priser og er slået sammen med sidstnævnte lovs § 4, der udvides ud over det hidtidige klare sigte, nemlig at det drejede sig om detailsalg. I § 16 i konkurrenceloven står der udtrykkelig i parentes „salg til forbruger“; det samme står praktisk taget i prisindseendelovens nuværende § 4, hvor der står: når man markedsfører varer i „detailsalgspakning.“ Med andre ord har de to paragraffer hidtil været begrænset til at omfatte falholdelse af varer i detailsalg. Dette ophæves nu, således at lovgivningens nye bestemmelse skal kunne gøres gældende over for for så vidt et hvilket som helst salgslid med den ene begrundelse, at man har ment at måtte tilvejebringe hjemmel for sådanne forskrifters gennemførelse også i andre omsætningsled, hvilket jo ikke er nogen begrundelse, men en, skal vi sige vi-alene-vide-mening.

Samtidig indfører man nu den bestemmelse, at monopoltilsynet — ikkelængere handelsministeren, men monopoltilsynet — skal kunne foreskrive, at man skal deklarere egenskaberne i en vare. I modsætning til den gode § 1 i konkurrenceloven, den gamle konkurrencelov, der siger, at man ikke må angive noget urigtigt, gives der altså nu en ubestemt bemyndigelse til at foreskrive noget ubestemt om egenskaberne, for ubestemt er det jo og altomfattende. Hvad er en egenskab?

Betyder det, at monopoltilsynet kan foreskrive alle, som sælger varer i detailsalgspakning eller på anden måde i øvrigt, skal angive recepter, know how o. lign.? Og, som hr. Jens Peter Jensen var inde på, hvordan bliver forholdet til Dansk Varedeklarations-Nævn? Dér er man på frivillig basis gået ind for at deklarere egenskaber, d. v. s. positive egenskaber, i sådanne tilfælde inden for erhvervslivet, hvor dette skønnedes at være godt eller i det hele taget muligt. Her giver man nu monopoltilsynet bemyndigelse til at kræve, at man foreskriver disse egenskaber. Vi mener nu som før, at det må være op til det frivillige samarbejde inden for erhvervslivet — som jo er gået godt igennem Dansk

[Knud Thomsen.]

Varedeklarations-Nævn — hvor det skønnes rimeligt, og hvor forbrugerne skønner det passende at komme med egenskabsdeklara- tioner, men at det offentlige skal holde fingrene derfra og kun foreskrive, at man ikke må komme med urigtige angivelser af nogen som helst art om sin vare, dens be- skaffenhed eller andet.

Det er på denne baggrund, vi kan gå ind i udvalgsarbejdet med dette lovforslag. Vi er ganske overordentlig tilbageholdende over for, at den kraftige og ubestemte bemyndigelse, der her lægges på monopoltilsynet, ikke længere skal ligge hos handelsministeren og derfor i realiteten ikke bliver underkastet parlamentarisk kontrol. Vi ser med megen skepsis på dette lovforslag.

Gunhild Due: Jeg hilser naturligvis med tilfredshed de forbedringer, der er i disse lovforslag; først og fremmest har jeg måske lov til at sige, at jeg er glad ved forbuddet mod reklamelotterier, som jeg jo selv uden synderligt held har bekæmpet i denne sal. Men hvorfor holde periodiske tidsskrifter udenfor, altså ugeblade? De opgaver, der skal løses, er jo som regel fiktive, sådan noget i retning af, at man bringer et billede af Christian IV og statsministeren og spørger, hvem der er nulevende; i virkeligheden drejer det sig altså om ren lodtrækning bortset fra kryds og tværs'erne. Bladene praler jo endog selv med, hvor mange penge de ud- deler på denne måde. At man er utilfreds med reklamelotterierne som konkurrence- middel, fremgår også af, synes jeg, at det er f. eks. de store sæbefirmaer og nu benzin- firmaerne, der især benytter dem; man bruger jo kun et vist kvantum sæbe eller et vist kvantum benzin, og det vil sige, at forbru- gerne betaler for, at disse store firmaer ligger og konkurrerer med hinanden.

Jeg ser med glæde, at der indføres be- stemmelser om offentlig påtale i forbindelse med § 2, og jeg er glad for ændringen i lov om indseende med priser, der skulle give monopoltilsynet større muligheder for at påbyde varedeklaration o. lign., men jeg vil dog gerne nævne bestemmelsen om, at der skal finde forhandling sted med erhver- vene; det synes jeg er rimeligt, men jeg vil bare gerne sikre mig, at det ikke betyder,

at erhvervene kan sige nej og dermed spænde ben for en påkrævet varedeklaration.

Jeg forstår desværre af bemærkningerne til lovforslaget, at det indebærer, at der bliver brug for større bevillinger til de forskellige in- stitutioner, der arbejder med varemærkning, altså at effektiviteten af loven er helt afhængig af, hvor mange bevillinger vi herinde giver til den slags; jeg vil gerne understrege, at det er et bevillingsspørgsmål, og det må vi altså være indstillet på; vi må have de be- villinger frem, for ellers er loven ikke noget værd.

I øvrigt mener vi i SF, at lov om indseende med priser må skærpes, og vi venter på et initiativ fra handelsministeren — foreløbig venter vi. Jeg er tilfreds med bestemmelserne i § 2 om ansvarlighed, men er dog enig med Forbrugerrådet og statens husholdningsråd i, at forbrugerorganisationerne ikke bør omfattes af paragraffen. Jeg gør opmærk- som på, at de øvrige nordiske udvalg, som samtidig med Danmark har arbejdet med konkurrencelovgivning, ikke har fundet det rimeligt at foreslå forbrugerorganisationerne omfattet af ansvar efter samme regler som erhvervene. Hvis lovforslaget gennemføres, som det er, vil f. eks. forbrugerbladet Tænk være anderledes stillet end de andre blade, der også bringer forbrugerundersøgelser, såsom Bo Bedre, og hvad det nu er, og det kan vist ikke være rimeligt.

I betænkningen og i ministerens frem- sættelse er man inde på tanken om opinions- nævn efter svensk mønster, og det er måske ingen dårlig idé. Foreløbig stiller jeg mig lidt skeptisk, fordi det hele endnu er så løst formuleret, og der forestår sikkert lange og svære forhandlinger med erhvervene, før der kommer noget ud af den sag. Og hvordan et sådant nævn vil komme til at virke, afhænger jo ganske af, om man finder tilstrækkelig dygtige folk at sætte i det.

Selv om jeg altså ser de forbedringer, der er i lovforslaget, må jeg sige, at jeg er meget skuffet over, at man på så mange områder vil lukke op for usaglige former for reklame, former, vi hidtil har været for- skånet for. Jeg tænker på, at man nu giver grønt lys for tilgift, for forskellige rabat- systemer og for sneboldsystemer. Jeg har naturligvis læst flertallets begrundelser i betænkningen, og jeg må sige, jeg er ganske

[Sunhild Due.]

uenig. Lad os tage til eksempel sneboldsystemet, som jeg af hensyn til dem, der ikke har læst betænkningen, skal forsøge at forklare nærmere; det er ikke særlig let, og jeg er meget ked af, at det næsten kun er ordførerne, der er her, for jeg går ud fra, at de har læst den.

Det drejer sig altså om et system, hvorefter en mand — jeg er meget glad for, at man har taget en mand som eksempel i dette tilfælde — går ind og køber et kuponhæfte med 5 kuponer; han betaler 6 kr. for det, og så går han ud og sælger disse kuponer til folk, og når de fem personer, som har købt en kupon af ham, så går ind i butikken og køber hver et nyt kuponhæfte, så kan nr. 1 mand gå ind og hente en vare til 30 kr., som han kun har givet 1 kr. for. Når de fem har været ude at sælge deres mærker til 25 og disse 25 har været henne og hente et nyt kuponhæfte, så kan også de fem gå ind og hente en vare til 30 kr., som de kun har givet 1 kr. for, og sådan bliver man altså ved; det er derfor, det kaldes et sneboldsystem. Man må altså lige have mig undskyldt; jeg kan ikke se nogen grund til, at vi skulle give grønt lys for den slags ting, og jeg kan af en særlig grund ikke se det, men det skal jeg straks vende tilbage til; jeg synes, det ville være rimeligt, at jeg citerer, med hvilken begrundelse flertallet er gået ind for det; der står ordret:

„Man har således ingen sympati for denne form for salgsfremmende foranstaltning, der lokker folk til at købe med udsigten til, at andre kommer til at betale. Det hasardmoment, der er forbundet med systemet, vil imidlertid kunne erkendes af enhver, der udviser et mindstemål af omtanke, og denne salgsmetode findes derfor ikke at indebære så væsentlige vildledende momenter eller i øvrigt at være af en så utilbørlig karakter, at en bestemmelse om forbud er tilstrækkeligt motiveret.“

Ja, det er jeg altså ikke enig i, det må I meget have mig undskyldt, for hvem er det, der kommer til at betale? Når snebolden engang standser, så sidder der en hel masse mennesker med værdiløse kuponhæfter, som de har købt, for nogle skal jo nemlig betale de ting, som de andre har fået for-

medelst 1 kr., og det bliver lige præcis de svagest stillede her i samfundet. Og I kan godt smile lidt, som jeg så hr. Jens Peter Jensen gøre, for jeg ved, jeg har sagt det før; jeg har sagt det i forbindelse med min omtale af reklamelotterierne, men det gør det jo ikke mindre sandt; det er nemlig dem, der kommer til at sidde med smerten, både de svagt begavede iblandt os og dem, der er svagt stillet på andre måder — jeg tænker på dem, der er svagt stillet økonomisk, for for dem er det nemlig en fristelse at kunne få en ting for 1 kr., som er 30 kr. værd, og det vil jeg altså simpelt hen ikke være med til at give grønt lys for, det kan jeg godt sige allerede nu.

Jeg er lige så utilfreds med det, der hedder tilgift. Det betyder altså, at en fabrikant kan lave et elendigt produkt, og så kan han i tilgift give nogle iøjnefaldende plasticdippedutter, som får folk til at købe den dårlige vare — og jeg lover jer alt om, at det bliver igen de svagest stillede, der kommer til at betale dér. Jeg synes ikke, vi kan være tjent med at gennemføre en sådan lovgivning.

Så kan man sige: ja men det bliver måske den slags sager, man vil anke over for det eventuelt kommende opinionsnævn; men den slags sager tager det jo gerne så lang tid at få behandlet, at en hel masse mennesker vil have købt den dårlige vare, inden man nogen sinde får sagen færdigbehandlet, og jeg kan ikke se nogen som helst grund til, at vi skulle begynde at indføre disse systemer.

Med hensyn til rabatordningerne har jeg naturligvis intet imod, at en forretning yder en regulær rabat på f. eks. en datomærket vare, hvor man kan se: hov, nu skal den vare altså sælges i en fart; det er i orden, men jeg er betænkelig med hensyn til de øvrige rabatordninger, man nu vil tillade.

Flertallet mener, at det, at rabatmærkerne skal kunne indløses mod kontant af udstederen, skulle være beskyttelse nok; det mener jeg ikke, særlig ikke nu da kædeforretningerne tager det omfang, de tager. For det vil jo sige, at jeg kan gå ind i en eller anden forretning i Kolding og købe en ting dér, og så får jeg udleveret nogle få rabatmærker, som er udstedt af en eller anden i København, og så skal jeg altså

[Gunhild Due.]

sætte mig ned og skrive over til vedkommende og sende mærkerne og alt det dér, og det ved vi jo udmærket godt, at det får folk ikke gjort, det vil i hvert fald sige, at småbeløbene bliver aldrig indløst, eller at man bliver tvunget til at tage andre varer for dem. Jeg kan ikke se, hvorfor vi skal begynde på det, for jeg mener stadig, at man må gøre alt for, at konkurrencen kommer til at foregå på kvalitet og pris og ikke på alle den slags mærkværdige ting.

Må jeg sige principielt, at jeg går ind for øget oplysning, og jeg mener, vi må bevilge mere til disse formål; der er nemlig nok at bringe oplysning om, bl. a. alle de nye ting og stoffer, der kommer frem, og der er også grund til at øge varedeklarationen, som den nye lov om indseende med priser vil give adgang til, og dér skal man jo udtrykkeligt bruge flere penge; man behøver altså ikke at give sig til at indføre idiotiske sneboldsystemer o. lign. for at få noget at oplyse folk om; der er sandelig nok, man kan tage fat på.

I øvrigt må jeg måske sige, at vi jo i de senere år vel aldrig har haft så megen forbrugeroplysning; jeg mener ikke, vi har nok, men vi har i hvert fald aldrig haft så meget, som vi har i de senere år, hvor vi har forbrugerbladet Tænk, vi har husholdningsrådets blad, Råd og Resultater, vi har radio og TV, og vi har pressen, som også er ganske flink til at bringe forbrugeroplysning, og alligevel har vi aldrig haft så mange reklamelotterier, som vi har nu, så de har nu ikke virket så forfærdelig effektivt.

Dertil kommer en anden ting, som for mig er helt væsentlig; det er dette, at en stor del af husmødrene i dag er dobbeltbeskæftigede, og at størstedelen af dem faktisk er meget hårdt spændt for. Jeg tænker især på fabrikarbejdere og dermed ligestillede. De har ofte enerverende arbejde og dårligt betalt arbejde, og de har ikke tilstrækkelig tid og overskud til at sætte sig ind i al den oplysning, vi ellers kan finde på at hælde ud over hovedet på dem, og de bliver derfor også ofre for de reklamefiduser, man nu vil give grønt lys for.

Jeg er som sagt tilhænger af øgede bevilinger til Forbrugerrådet m. v., jeg er tilhænger af øget oplysning, jeg er tilhænger af konkurrence på priser og kvaliteter, men der

skal være fornuft med i spillet. Hvis man har en have, så går det ret hurtigt op for én, at blomsterne er kønnest, hvis man ikke beskærer dem for meget og binder dem op og gør ved, men lader dem få lov til at udvikle sig frit. Det betyder jo ikke, at man også skal lade ukrudtet stå, for så kvæler det nemlig blomsterne. Jeg mener præcis ligesådan her, at i konkurrenceloven må man luge ukrudtplanterne væk, og med ukrudtplanter tænker jeg altså på lotterier, sneboldsystemer, rabatmærker og tilgiftsordninger. De er urimelige. Las os få flere penge til det regulært oplysende arbejde og også til varedeklaration, selv om jeg har lyst til at sige at man kan ikke bare sige varedeklaration og så tro, det er gjort med det, for jeg vil holde en hel del på, at den deklaration, der står på vore sæbepakninger, ikke siger ret mange husmødre ret meget, men det kan naturligvis ordnes.

Jeg håber, udvalget vil være indstillet på, at vi virkelig tager den enkelte bestemmelse op til en meget grundig behandling og overvejer, om det nu også er det helt rigtige, der er kommet ud af dette udvalgs arbejde, og jeg kan i hvert fald godt sige allerede nu, at SF under alle omstændigheder vil stille ændringsforslag, der går ud på at fjerne disse i mine øjne vildskud.

A. C. Normann: Det var en god tale, det ærede medlem fru Gunhild Due holdt. Den gjorde et stærkt indtryk på mig, navnlig ved at give så tydeligt udtryk for den sjælelige lidelse, det ærede medlem er ude for ved tanken om f. eks. sneboldsystemet og disse konkurrencemidler, som efter det ærede medlems opfattelse særlig går ud over de dårligst stillede, hvad jeg nu ikke tror. Men jeg gør denne bemærkning for at få lejlighed til at tilføje, at jeg faktisk inderst inde er enig med det ærede medlem med hensyn til det uheldige i disse systemer — i nogle af dem og i alt fald i sneboldsystemet. Men at gå hen og forbyde andre mennesker det, f. eks. alle de mennesker, der har glæde af dette spil, det finder jeg ikke rigtig grundlag for.

Jeg ved ikke, hvordan det ærede medlem har det med hensyn til tipning, hvor man oven i købet er gået det skridt videre, at man lader det spil, hvor nogle betaler og andre får gevinsten, foregå under statens

[A. C. Normann.]

officielle auspici. Jeg har det sådan, at jeg kan ikke lide det, og jeg har stemt imod disse tipslove i sin tid — jeg tør næsten ikke sige det af hensyn til idrætten, som burde have sine penge på en anden måde. Men hvis man nu altså billiger dette spil — det ved jeg ikke om det ærede medlem gør — så kan jeg faktisk ikke se, at man behøver at komme ind i nogen sjælelig konflikt ved at godkende det, som sker både med hensyn til sneboldsystemet og med hensyn til nogle af de andre ting, som jeg skal komme tilbage til.

Der er rettet kritik angående tydeligheden af de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og denne kritik kan der være meget berettiget i. Men én ting fremgår med stor tydelighed af de meget talrige bemærkninger, og det er dette, at der er gået et stort arbejde forud for det nu foreliggende lovforslags tilblivelse, det gælder både i udvalget af 1959 og i departementet. Et godt stykke arbejde og noget godt er der da også kommet ud af det; det gælder både bestemmelserne om beskyttelse af erhvervshemmeligheder, vildledende reklame, tekniske tegninger og nogle af bestemmelserne i § 7 om forretningskendetegn m. v.

Det gælder også, synes jeg, principielt generalklausulen i § 1, men jeg tror dog, at denne såkaldte generalklausul er formuleret så overdreven generelt, at det bliver meget vanskeligt at retsforfølge en række mulige overtrædelser. Den kan efter sit bogstav omfatte næsten enhver urigtig, uøkonomisk eller på anden måde ufornuftig handling i en virksomhed, foretaget af hvem som helst og bl. a. berørende forholdet imellem de tre traditionelle arbejdsmarkedsparter i de enkelte virksomheder. Den behøver slet ikke at være til skade for konkurrent eller forbruger, men kan af en medarbejder af vanvare eller af illoyalitet være vendt imod virksomheden selv.

Nu er der jo ingen, der har sagt, at paragrafferne skal tages bogstaveligt. Der er næppe nogen, der ville rejse tiltale efter denne paragraf, hvis overtrædelserne ikke beskadiger interesser uden for virksomheden, og den kan jo stå som en slags moralsk vejledning eller advarsel.

Dog, jeg har hæftet mig ved generaliteterne og kunne gøre det samme i forbindelse

med andre paragraffer for at få lejlighed til på ny at understrege, at mit syn på lovparagraffer er, at de bør være konkrete og let fortolkelige. Jeg kan finde mig i det uklare udtryk „god forretningsskik“, som i alt fald er et bedre udtryk end „hæderlig forretningsskik“, langt bedre, bl. a. fordi vi kender det i forvejen og der vel har dannet sig en kutyme omkring det; men det havde været en god gerning, en god skik, at præcisere, hvem der ønskes beskyttet med det udtryk.

Det er ikke let for mig at se nødvendigheden af at forbyde lodtrækning. Jeg har ikke nogen sympati derfor — det er allerede kommet til udtryk i mine bemærkninger til den foregående ærede taler — men jeg tror, det er sundest, at forbrugerne bevarer det minimum af ansvarlighed for egne handlinger, at de selv kan bestemme, om de i deres indkøb vil lade sig friste af rejser til Mallorca eller af det bedste vaskepulver.

Man bør også nok her være opmærksom på, at i et ekspansivt erhvervsliv — og det ønsker vi vel at det danske skal være, også handelen, også detailhandelen — går det sådan, at jo flere hindringer man opsætter for frie afsætningsbestræbelser — når da ellers disse ikke er i strid med vore forestillinger om ærlige forretningsmetoder — jo flere andre udveje vil man søge at finde, søge at anvende. Det gælder især her, hvor der direkte anvises en udvej som tilgift, der ingenlunde er at foretrække for lotterier. Når den højtærede handelsminister nu følger sin forgængers bestræbelser for at liberalisere et stykke af næringslovgivningen op f. eks. ved at lade de handlende selv afgøre, hvornår de vil holde udsalg, ja, hvorfor så gribe til sådanne tvangsforanstaltninger med hensyn til afsætningsarbejdet?

Jeg erindrere med glæde — ja, jeg mener at huske, undskyld, hvis jeg tager fejl — at partierne i salen var fælles om at gennemføre ændringen af næringslovgivningen; i alt fald var der stort set enighed om det, bl. a. i kraft af handelsministerens smidighed og hans ønske om, at der skulle være en bred tilslutning til denne meget betydelige ændring, som den nye næringslov kom til at indeholde — næsten fra først til sidst en liberalisering af næringslovgivningen.

[A. C. Normann.]

Var det ikke rigtigt nu at gå videre i den skure — efter de retningslinjer, som dengang blev lagt — med, at man liberaliserer; at man søger at få skabt tilslutning fra de samme partier, som vedtog den friere næringslov, også til de to lovforslag, der her er tale om? Jeg tror, at den højtærede handelsminister vil have mulighed derfor. Jeg har oplevet allerede i udvalgsarbejdet, at den højtærede handelsminister kan være meget produktivt smidig, når han ønsker at være det; det er altså min forhåbning, at han ønsker at være det i denne sag.

Vi i det radikale venstre nærer også betænkelighed ved det betingede forbud i § 6 mod rabatkuponer, men vil gerne drøfte dette punkt nærmere i udvalget. Så vidt jeg kan se, vil f. eks. brugsforeningerne ikke kunne fortsætte med den nuværende bonusordning, hvis lovforslaget gennemføres, således som det her foreligger. Det er jo sådan for brugsforeningernes vedkommende, i alt fald dér, hvor jeg kender til det, at der med varerne følger rabattmærker, som angiver købsværdien af hensyn til den senere udregning af bonussen, men ikke indeholder den krævede angivelse af mærkets pålydende værdi, den værdi, som man altså skulle kunne forlange indløst kontant, hvis man ikke vil have varer for den eller ikke vil vente til årets udgang.

Med hensyn til forslag til lov om indseende med priser mener det radikale venstre ikke, at vi bør gå så vidt som til at foreskrive, hvilke enheder der må sælges. Dette vil under en ulempeligere administration end den hidtidige, hvis vi skulle opleve en sådan, føles som og være et ubilligt og meget upraktisk indgreb i handelens frihed. Det praktiske liv fordrer bestandig nye mængdeenheder, nye vægtenheder, og desuden er det mest økonomisk, at de samme enheder, der må eksporteres, fordi vore markeder nu kræver det, også kan sælges herhjemme, hvor dette efter handelens skøn ikke hindres af forbrugsvaner eller andre hensyn. Jeg tror, det gælder for en række af vore forretninger, at det kommer til at spille en rolle i deres rationaliseringsbestræbelser, at de kan nøjes med en eller ganske få mængdeenheder.

Vi vil gerne have nærmere oplysninger om den hidtidige administration af stan-

dardiseringen, have at vide, om der ikke på basis af erfaringerne med den gældende konkurrencelovs § 16 kan nævnes et begrænset antal eller det begrænsede antal varearter, som bør kunne omfattes af den påtænkte standardisering. Vi er derimod i vort parti med på, at kunden, bl. a. for at kunne sammenligne prismæssigt, må have krav på, at varens indhold og egenskaber, så vidt som det nu er muligt at karakterisere disse, og mængde angives på emballagen eller på selve varen, og vi har ikke noget imod at flytte disse bestemmelser over i prisindseendeloven, når nu den højtærede minister har fundet dette praktisk.

Jeg skal med disse bemærkninger give tilsagn om, at det radikale venstre altså vil arbejde positivt med på behandlingen i udvalget.

Antonsen: Det foreliggende forslag til konkurrencelov er jo udtryk for, er et led i den generelle bevægelse mod mere liberale forhold, og vi kan generelt også give vor tilslutning til dette lovforslag, selv om der selvfølgelig er en række enkeltheder i det, som vi kunne ønske anderledes.

Jeg skal som eksempel herpå nævne det, der efterhånden har været nævnt af alle de øvrige ordførere: lovens § 5 om reklamebortlodning. Jeg har det indtryk, specielt efter at have læst undersøgelserne i betænkningen, at der her mere er tale om at imødekomme en fiks idé, end der egentlig er et behov for at lave en begrænsning netop på dette område. Vi er tilfreds med den generelle liberale tendens i lovforslaget, men det er helt uforståeligt, at man behøver at trække denne enkelte lille ting frem og forbyde den.

Men selv om det måske kun er en fiks idé, vil jeg da også gøre opmærksom på, og specielt vil jeg henlede fru Gunhild Dues opmærksomhed på, at det jo meget vel kan gå sådan, at det bliver dyrere for forbrugerne, hvis man forbyder denne reklameform. Hvis det er sådan, at forbrugernes interesse for en bestemt vare er stor, fordi der til varens salg er knyttet et reklamelotteri, vil det måske være medvirkende til, at de enkelte varer kommer billigere gennem detailedet. Når hr. Jens Peter Jensen rigtigt peger på, at andre reklamemidler kan blive bragt i anvendelse for at få varen frem på disken, kan man også pege på, at et

[Antonsen.]

af de meget nærliggende reklamemidler, man kunne anvende, var at give detailhandleren en større avance, og medens det er sådan, at vi af de undersøgelser, der er foretaget i forbindelse med betænkningen, kan se, at det i virkeligheden kun er promiller, målt på varens salgspris, der anvendes til disse reklamelotterier, ved man jo, at skal der være tale om at forhøje nogle detaillavancer for at få varerne frem på disken eller frem i selvbetjeningsbutikkerne på de gode steder, er det betydelig større beløb, det koster, og derved bliver varerne endnu dyrere for forbrugerne. Vi må altså advare mod, at denne bestemmelse oprettholdes.

Jeg kan også tilslutte mig bemærkningerne om, at det ikke alene er egentlig erhvervsdrivende, der skal have et ansvar, hvis de giver vildledende oplysninger. Det er da givet, at også f. eks. Råd og Resultater må pålægges et tilsvarende ansvar.

Med hensyn til det andet lovforslag, forslag til lov om ændring i lov om indseende med priser, vil jeg vende mig mod den generelle tendens i det her foreslåede, specielt imod, at man vil gennemføre noget, før man har en egentlig saglig begrundelse for det. Når der nu er lavet så stort og grundigt et forarbejde for konkurrenceloven, er det jo lidt uheldigt, at man samtidig mangler begrundelsen for at foretage den generelle udvidelse, som den her foreslåede § 4 er udtryk for. Jeg er bange for, at hvis man gennemfører det, vil det dels kunne give usikkerhed, men også i høj grad kunne give stivhed.

Bestemmelsen om, at man skal sælge i nærmere foreskrevne enheder, anvendes i øjeblikket kun for brød, den har tidligere været anvendt for frugt, men det kan da i allerhøjeste grad være en fordyrende foranstaltning, hvis man gennemfører faste regler for, i hvilke enheder, i hvilke mængder varerne skal sælges. Det vil også være meget upraktisk for en række varer, som særlig sælges til runde priser. Et stykke chokolade til 1 kr. skal jo helst blive ved med at koste 1 kr., selv om prisen på kakao f. eks. stiger noget; sker det, ja, så kan man se, at chokoladen bliver lidt mindre. På samme måde hvis kakaoen bliver billigere, så bliver chokoladen formentlig lidt større. Et andet ek-

sempel. Hvis der lægges merværdiafgift på en ispind til 25 øre, vil det være højst upraktisk, hvis man skal til at sælge denne ispind for 27½ øre. Der vil det være praktisk at overlade til producenterne af ispinde enten at gøre pindene lidt mindre og fortsat tage 25 øre eller, hvis de vælger det, at gøre dem lidt større og tage 30 øre i stedet for.

Jeg kan også tilslutte mig ønsket om, at denne bemyndigelse i § 4 lægges hos den parlamentarisk ansvarlige minister og ikke i et direktorat.

Handelsministeren (Tyge Dahlgaard): Jeg vil takke ordførerne for de fremsatte udtalelser, der jo viser, at der er grund til at vente, at vi kan få gennemført den lovgivning, der her ligger forslag om på tingets bord.

Jeg vil gerne ganske kort præcisere de tre hovedprincipper, de tre hovedsynspunkter, som er grundlaget for denne lovgivning, dels forslaget til konkurrencelov, dels det dertil knyttede forslag om ændring i prisindseendeloven. For det første mener man fra regeringens side med støtte i flertallet i det ekspertudvalg, som har forberedt lovgivningen, at tiden nu er inde til at foretage en, som vi har kaldt det, liberalisering af mulighederne for at konkurrere her i landet og anvende de forskellige konkurrenceformer, som nu byder sig til i et moderne samfund. Vi må erkende, tror jeg, at den hidtidige konkurrencelov i så henseende bygger på principper, som i virkeligheden, hvis vi foretager et historisk studium, går tilbage til tysk lovgivning fra 1912, fra begyndelsen af århundredet. Jeg kunne her lide at citere professor Kocktvedgaard, som anmeldte konkurrencelovsbetænkningen i tidsskriftet Juristen for 1967 nr. 7, hvor han konkluderer, at det er på høje tid, at vi får likvideret de middelalderlige regler om salg og tilgift osv., der i øvrigt kun er trængt ind i selve konkurrenceloven på grund af vor kritikløse efterligning af tysk ret.

Der er efter vor opfattelse grund til at foretage en sådan modernisering. Vi ved jo alle, at det er bogstavelig talt umuligt at foretage en sondring mellem de salgsfremmende foranstaltninger, som kan siges at være gavnlige eller neutrale eller såkaldt skadelige. En producent og en forhandler arbejder for at sælge sine varer, og han

[Handelsministeren.]

betjener sig nu engang af de midler, som kan være nyttige i så henseende, og så længe han holder sig inden for det rimeliges, det fornuftiges rammer, kan man ikke sondre mellem de skadelige og de uskadelige eller nyttige konkurrenceformer.

Jeg vil i den henseende sige til fru Gunhild Due, som åbenbart ikke er tilhænger af en sådan liberalisering, at jeg tror, hun går alt for vidt i bekymringen for, hvad der måtte ske, såfremt vi, som det åbenbart bliver tilfældet, gennemfører en lovgivning, der giver tilladelse til sneboldsystemer og andre lignende salgsfremmende foranstaltninger. Det er lidt, som om fru Gunhild Due overdriver risikoen derved.

Det er det ene princip. Det andet princip er det gamle princip om, at man vil hindre eller begrænse illoyal skadelig konkurrence mellem erhvervsdrivende. Her har vi generalklausulen i § 1 og dertil knyttede bestemmelser, og det er jo videreført i det foreliggende lovforslag.

Det tredje hovedprincip må ses i forbindelse med liberaliseringen af anvendelsen af salgsfremmende foranstaltninger. Det er dette, at vi samtidig ønsker en øget mulighed for at skaffe sober, objektiv forbrugeroplysning ved varedeklARATIONER og ved de forskellige andre bestemmelser, som vi nu foreslår samlet i prisindseendeloven.

Med andre ord, det, vi har, er en treklæng af en frigørelse af mulighederne for reklame, for salgsfremmende foranstaltninger, af en fortsat begrænsning af og kontrol med illoyal konkurrence mellem erhvervsdrivende og af en øget mulighed for at give forbrugeren sober og objektiv oplysning om den vare, som falbydes. Vi tror, at det er en god treklæng, og vi tror, at den er i både erhvervslivets og i forbrugernes interesse.

Hvad angår de enkelte spørgsmål, der er nævnt her, skal jeg fatte mig i korthed. Vi kommer tilbage til dem under udvalgsbehandlingen, og jeg tror, at der er adskillige ting, som vi med fordel kan drøfte dér mere i detaljer.

Hr. Lars Peter Jensen nævnte spørgsmålet om offentlig . . . (*Munterhed*)... hr. Jens Peter Jensen, undskyld — det er spøgelse, der virker. Hr. Jens Peter Jensen nævnte spørgsmålet om offentlige institutioner, forbrugerråd osv. og deres ansvar og

mente, at ansvaret burde være det samme som for private og private virksomheder og private organisationer. Jeg vil gerne sige, at selv om vi naturligvis må se adskillige forskelle mellem offentlige institutioner og private virksomheder og institutioner i denne henseende — vi har jo f. eks. ombudsmanden, som i givet fald kunne påkaldes, hvor der er tale om offentlige institutioner — er jeg ganske rede til at drøfte det spørgsmål i udvalget, om vi bør inddrage de offentlige institutioner under samme regler, som vi har foreslået for private.

Reklamebortlodning er en ting, som er blevet nævnt af næsten alle ordførerne. Jeg erkender, at der her i lovforslaget er tale om en afvigelse fra de principper, fra den filosofi, hvorpå konkurrencelovsforslaget bygger, og som jo er en liberalisering af mulighederne for at betjene sig af forskellige salgsfremmende foranstaltninger. Når vi har gjort det, beror det på følgende overvejelser.

For det første er det vort indtryk, at der i vide kredse af befolkningen — det kan man beklage, det kan man være enig i — men som en iagttagelse har vi konstateret, at der i vide kredse af befolkningen er adskillig modvilje imod reklamebortlodning. Vi finder endvidere, at det er en salgsfremmende foranstaltning, der i ganske særlig grad udmærker sig ved at være uden nogen som helst sammenhæng med den vare, som falbydes, dens kvalitet eller pris. Det er endvidere en salgsfremmende foranstaltning, hvis reelle værdi — og her er der vel en forskel mellem reklamebortlodning og tilgiftsystemet — det er meget svært at kontrollere; vederhæftigheden af disse konkurrencer kan drages i tvivl, jeg tror med rette. Og endelig — det er en moralsk betragtning, som naturligt hører hjemme i vort land — er det en salgsfremmende foranstaltning, der bidrager til eller kan bidrage til at øge spillelidenskab, og selv om jeg ikke er uden interesse for spil indimellem, bryder jeg mig ikke om, at der på dette område, ganske uden sammenhæng med varekøb og varesalg, sker en stimulans af en ikke fornuftig spilleinteresse. Det er årsagen til denne afvigelse fra de principper, hvorpå konkurrencelovsforslaget i øvrigt bygger.

[Handelsministeren.]

Hr. Jørgen Jensen kom med et næsten bevægende citat fra betænkningen i spørgsmålet om vildledende angivelser. Jeg kommer til at tænke på Alice in Wonderland, samtalen mellem hertuginde og Alice, hvor hertuginde meget kompliceret forklarer forskellige ret enkle ting, og Alice svarer så: dette er dog ret indviklet. Og så svarer hertuginde: ja, Alice, men hvis du vil have det, så kan vi gøre det meget mere indviklet. Det var nok så besværligt, og jeg føler med hr. Jørgen Jensen, for jeg har jo selv været igennem denne betænkning, og jeg synes, at der er nok så meget Alice in Wonderland her og dér. Vi er indstillet på også at diskutere og drøfte spørgsmålet om de vildledende angivelser i udvalget.

Prisindseendeloven er en side af sagen, som har været fremme i ordførernes kritik. Jeg understreger på ny, at den skærpelse, som man kan sige finder sted med det forslag til prisindseendelov, der ledsager konkurrencelovforslaget, samtidig med at der er tale om en rationalisering, er en logisk del af systemet. Som jeg sagde for et øjeblik siden, er der tale om en treklange, en liberalisering af konkurrencen og af konkurrenceformerne, samtidig med at man giver øgede muligheder for, at forbrugere kan få en sober og objektiv vareoplysning. Det er det, som bestemmelserne om varedeklARATIONER tilsigter.

Sideløbende hermed og ligeledes som en del af filosofien omkring denne næringslovgivning er en aktivisering af forbrugeroplysningen også gennem den virksomhed, der kan ske gennem forbrugerorganisationer af forskellig art, og dér er jeg enig med fru Gunhild Due i, at det bør tages op til overvejelse, hvordan man kan aktivisere denne virksomhed. Man bør i den forbindelse naturligvis være opmærksom på, at det er noget, der vil koste penge; det er et forhold, som vi i handelsministeriet i øjeblikket arbejder med, hvorledes vi på forskellig vis kan aktivisere forbrugeroplysningen, oplysningen om priser og varer og varekvaliteter,

og det vil vi nok i løbet af de nærmeste måneder vende tilbage til.

Det er de bemærkninger, som ordførernes indlæg i øjeblikket giver mig anledning til. Jeg siger tak for en gennemgående velvillig modtagelse af de to lovforslag og kan tilsige en loyal udvalgsforhandling af sagen.

Jens Peter Jensen: Jeg tror, den højtærede handelsminister slap lidt for let om dette med, hvad offentlige institutioner kan forvolde af skade, og så skulle jeg lige lokkes på at acceptere, at det kunne vi så lade ombudsmanden se på. Det kan da vel ikke være ministerens mening, at ombudsmanden skal være erstatningspligtig for det, som statens husholdningsråd muligvis kan gå hen og forvolde af skade.

Jeg var da meget glad for at høre den højtærede handelsministers bemærkning om, at det er meget svært at sondre imellem de nyttige og de skadelige konkurrenceformer. Ja, det er det da, men hvorfor i alverdens riger og lande foreslår ministeren så, at man forbyder en enkelt form, nemlig reklamebortlodninger?

Jeg har et indtryk af, at ministeren måske har været så travlt optaget af sin anden ministerfunktion, at han ikke rigtig har haft tid til at overveje disse ting her; det er ligesom om, der er kommet en for stærk påvirkning fra andre kredse, hvor ministeren måske selv skulle have lagt lidt mere personligt ind i det. Jeg håber derfor, at ministeren vil få tid til at blive hjemme og kan deltage flittigt, når vi kalder på ham til udvalgsarbejdet; så skal vi prøve på at manuducere ministeren i den moderne reklames betydning i samfundet og i produktionslivet, for det skulle da nødig komme til at påvirke ministeren hele livet, at han, efter hvad han selv har oplyst, er født under solformørkelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 2 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod, dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til fremme af samhandelen med nye handelspartnere [af Poul Dam m. fl.].

Valgt blev: *Per Hækkerup, Lis Groes, Jørgen Peder Hansen, Thomas Have, Helge Nielsen, Peter Nielsen, Teichert, Per Federspiel, Per Møller, Niels Jørgen Nielsen, Johan Philipsen, Havnstrup Clemmensen, Stetter, Knud Thomsen, Poul Dam, Gert Petersen og Hilmar Baumgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.

Valgt blev: *Kaj Rasmussen, Poul Hansen, Anker Jørgensen, Peter Jørgensen, Kolbjørn, Astrid Skjoldbo, Søgaard, Enggaard, Guldberg, Poul Hartling, Raunkjær, Poul Schlüter, Bendix, Knud Bro, Morten Lange, Pia Dam, og K. Helveg Petersen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov om tipning [af Poul Schlüter m. fl.].

og

forslag til lov om ændring i lov om tipning.

Valgt blev: *Kjeld Olesen, Albertsen, Erhard Jakobsen, Herløv Larsen, Hans Lund, Viola Nørlov, Karl Max Rasmussen, Ib Thyregod, Holger Hansen, Peter Larsen, Robert Christensen, Poul Schlüter, Knud Bro, Ninn-Hansen, Morten Lange, Kjær Rasmussen og Niels Helveg Petersen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Europarådets rådgivende forsamling. (Jfr. tidenden sp. 1807).

Valgt blev: *Erhard Jakobsen* med stedfortræder *Jørgen Peder Hansen*, *Per Hækkerup* med stedfortræder *Ove Hansen*, *Per Federspiel* med stedfortræder *Kristen Østergaard*, *Poul Møller* med stedfortræder *Marie Antoinette von Lowzow* og *A. C. Normann* med stedfortræder *Gert Petersen*.

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler arbejdsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om ferie med løn. (Omlægning af grundlaget for beregning af feriegodtgørelse m. v.).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om ferie med løn. (Omlægning af grundlaget for beregning af feriegodtgørelse m. v.).*

Som et led i det nu vedtagne mæglingforslag er der mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund opnået enighed om indførelse af en 3 pct. søgnehelligdagsordning, hvor en sådan ikke allerede anvendes, og i forbindelse hermed om inden for overenskomstområder, hvor det tidsmæssige grundlag for erhvervelse af ferieret og beregning af feriegodtgørelse er det i ferieloven fastsatte — 1. april til 31. marts — at ændre dette med virkning fra begyndelsen af 1968 til kalenderåret.

I forvejen er der allerede ved en række regulativer og overenskomster truffet aftale om, at retten til ferie erhverves i løbet af kalenderåret, ligesom feriegodtgørelsen beregnes på grundlag af den i kalenderåret indtjente løn. Dette gælder først og fremmest jern- og metalindustrien.

For hele det store overenskomstområde vil kalenderåret nu fra 1. januar 1968 danne grundlag for erhvervelse af ferieretten og beregning af feriegodtgørelsen.